

Asbest

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:1) om asbest

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:1) om asbest;

AFS 2014:27
Utkom från trycket
den 15 april 2014

beslutade den 25 mars 2014.

Arbetsmiljöverket föreskriver följande med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) i fråga om Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:1) om asbest

dels att rubriken närmast före 50 § ska utgå,

dels att 7, 10-12, 14-17, 33, 36 och 49-51 §§ samt rubriken närmast före 51 § ska ha följande lydelse.

Arbetsmiljöverket beslutar i fråga om de allmänna råden till föreskrifterna

dels att kommentaren till 50 och 51 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före kommentaren till 50 och 51 §§ ska utgå,

dels att kommentarerna till 11, 12, 33, 36, 49 och 50 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det närmast efter rubriken "Tillstånd" ska införas en ny underrubrik och kommentar till 10 § av följande lydelse.

7 § Med arbetsgivare jämställs vid tillämpning av 10-12, 14-16, 33, 36 och 37 §§ i dessa föreskrifter den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd samt de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet.

Med arbetstagare jämställs i dessa föreskrifter den som hyrts in för att utföra arbete i verksamheten.

10 § Asbest eller asbesthaltigt material får hanteras för forsknings- och utvecklingsändamål samt vid analys endast efter tillstånd av Arbetsmiljöverket.

Den arbetsgivare som bryter mot något eller några av kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 51 §.

Lägsta avgiften är 15 000 kronor och högsta avgiften är 150 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 150 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 15 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) x 271 kronor.
Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

11 § Asbest och asbesthaltigt material som redan har installerats eller tagits i bruk får hanteras vid bearbetning och behandling endast efter tillstånd av Arbetsmiljöverket.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för att borra hål vid maximalt tre tillfällen per arbetsgivare och kalenderår om den totala arbetsmängden för arbetet är mindre än en persontimme per tillfälle, om utsugsanordning används och om anordningen är placerad i direkt anslutning till håltagningsen.

Den arbetsgivare som i en eller flera situationer av bearbetning och behandling bryter mot kraven i denna bestämmelse ska betala en sanktionsavgift, se 51 §.

Lägsta avgiften är 15 000 kronor och högsta avgiften är 150 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 150 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 15 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) x 271 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

12 § Material som innehåller mer än 1 viktprocent asbest får hanteras vid rivning av byggnad, byggnadsdel, teknisk anordning eller del av sådan anordning endast efter tillstånd av Arbetsmiljöverket.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för demontering av asbesthaltiga bromsbelägg och andra friktionselement eller för demontering av formgjutna asbesthaltiga packningar som kan demonteras hela.

Den arbetsgivare som i en eller flera situationer av rivning bryter mot kraven i denna bestämmelse ska betala en sanktionsavgift, se 51 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) x 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

14 § Ansökan om tillstånd enligt 10 § ska lämnas in till Arbetsmiljöverket av den arbetsgivare vars arbetstagare ska utföra arbetet.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. adressen till den plats där arbetet ska utföras,
2. ändamålet med hanteringen,
3. vilken typ av asbest eller asbesthaltigt material som ska hanteras,

4. den beräknade mängden asbest eller asbesthaltigt material som ska hanteras,
5. den tidsperiod ansökan avser, samt
6. den beräknade mängden asbesthaltigt avfall, vem som ska transportera bort avfallet och var avfallet ska slutligt omhändertas.

Till ansökan ska bifogas

1. hanterings- och skyddsinstruktioner för arbetet,
2. intyg om asbestutbildning för dem som ska leda och för dem som ska delta i arbetet, samt
3. yttrande över ansökan från arbetstagarnas skyddsombud eller, om sådant skyddsombud inte finns, yttrande från regionalt skyddsombud.

Den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd behöver inte bifoga sådant yttrande som avses i tredje stycket punkt 3. Detsamma gäller de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet.

15 § Ansökan om tillstånd enligt 11 § första stycket ska lämnas in till Arbetsmiljöverket av den arbetsgivare vars arbetstagare ska utföra arbetet.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. adressen till den plats där arbetet ska utföras,
2. arbetsmetoden,
3. arbetets omfattning,
4. vilken typ av asbesthaltigt material som ska hanteras,
5. datum för arbetets början och slut, samt
6. den beräknade mängden asbesthaltigt avfall, vem som ska transportera bort avfallet och var avfallet ska slutligt omhändertas.

Till ansökan ska bifogas

1. hanterings- och skyddsinstruktioner för arbetet,
2. intyg om asbestutbildning för dem som ska leda och för dem som ska delta i arbetet, samt
3. yttrande över ansökan från arbetstagarnas skyddsombud eller, om sådant skyddsombud inte finns, yttrande från regionalt skyddsombud.

Den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd behöver inte bifoga sådant yttrande som avses i tredje stycket punkt 3. Detsamma gäller de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet.

16 § Ansökan om tillstånd enligt 12 § första stycket ska lämnas in till Arbetsmiljöverket av den arbetsgivare vars arbetstagare ska utföra rivning.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. allmänna hanterings- och skyddsinstruktioner som anger hur rivningsarbete ska utföras för att förhindra ohälsa,
2. intyg om asbestutbildning för dem som ska leda och för dem som ska delta i rivningsarbetet,
3. intyg om sådana medicinska kontroller som avses i 49 § (tjänstbarhetsintyg) för dem som ska delta i rivningsarbetet, samt
4. yttrande över ansökan från regionalt skyddsombud eller, om sådant skyddsombud inte finns, yttrande från annat skyddsombud som företräder de arbetstagare som ska delta i rivningsarbetet.

Den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd behöver inte bifoga sådana handlingar som avses i andra stycket punkterna 3 och 4. Detsamma gäller de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet.

17 § Den som har erhållit tillstånd enligt 12 § första stycket får påbörja ett rivningsarbete först när de uppgifter som anges under punkterna 1–5 skriftligen har lämnats in till Arbetsmiljöverket. Uppgifterna ska ha kommit in till Arbetsmiljöverket senast två arbetsdagar innan rivningen ska påbörjas, om inte Arbetsmiljöverket har medgivit något annat.

Anmälan ska innehålla uppgifter om

1. adressen till rivningsobjektet,
2. namn och adress till den som har beställt arbetet,
3. datum för rivningens början och slut,
4. rivningsarbetets art, omfattning och typ av asbesthaltigt material, samt
5. den beräknade mängden asbesthaltigt avfall, vem som ska transportera bort avfallet och var avfallet ska slutligt omhändertas.

33 § Förpackningar och behållare som innehåller asbesthaltigt avfall, asbestförorenat material eller asbestförorenad personlig skyddsutrustning ska vara märkta med en varningstext som innehåller ordet "asbest".

Den arbetsgivare som inte har märkt en eller flera förpackningar eller behållare enligt kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 51 §.

Lägsta avgiften är 15 000 kronor och högsta avgiften är 150 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 150 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 15 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) x 271 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

36 § Den som leder och den som utför arbete med rivning av byggnad, byggnadsdel, teknisk anordning eller del av sådan anordning som innehåller asbest eller asbesthaltigt material ska ha genomgått sådan särskild utbildning om asbest som minst innehåller avsnitt om asbestens egenskaper, hälsoeffekter, förekomst, skyddsåtgärder, nödfallsåtgärder, handhavande av personlig skyddsutrustning, arbetsmetoder, kontrollåtgärder, avfallshantering, saneringsåtgärder, bestämmelser om medicinska kontroller samt rivningsteknik med praktiska tillämpningsövningar.

De personer som avses i första stycket ska därefter minst vart femte år genomgå en kompletterande utbildning om asbest bestående av kunskapsrepetition och aktualisering av kunskapsläget.

Utbildningen enligt första stycket uppfyller även utbildningskravet för sådan hantering som anges i 11 §.

Arbetsgivaren ska se till att de personer som avses i första eller andra stycket har genomgått föreskrivna utbildningar och ska kunna uppvisa giltiga utbildningsbevis för dessa personer.

Den arbetsgivare som sysselsätter personer som avses i första eller andra stycket och som inte kan uppvisa giltiga utbildningsbevis ska betala sanktionsavgift om 50 000 kronor för varje sådan person, se 51 §.

49 § Arbetsgivaren ska ordna med medicinska kontroller, enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet, för de arbetstagare som sysselsätts eller kommer att sysselsättas i något av följande arbeten.

1. Arbete som kräver tillstånd enligt 10 § eller 11 §, när det anges i tillståndet.

2. Arbete som kräver tillstånd enligt 12 §.

3. Annat arbete än som avses under punkterna 1 och 2 och som kan medföra att arbetstagaren exponeras för asbesthaltigt damm mer än 50 timmar per kalenderår.

Bestämmelser om sanktionsavgifter för den som sysselsätter arbetstagare som inte bedömts som tjänstbara finns i 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet.

50 § Arbetsgivaren ska föra ett exponeringsregister enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet över de arbetstagare som omfattas av bestämmelserna i 49 § första stycket.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

51 § Bestämmelserna i 10-12 §§ utgör föreskrifter enligt 4 kap. 2 och 4 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelserna i 33 § första stycket utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § 1 samma lag. Bestämmelserna i 36 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 2 § samma lag.

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 10–12, 33 och 36 §§.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2014.

BERNT NILSSON

Karin Sundh-Nygård

Anna Middelman

Forskning, utveckling och analys

Till 10 § Den aktuella bestämmelsen är tillämplig för de som föreskrifterna riktar sig till, se föreskrifternas 7 § med tillhörande allmänt råd. Sanktionsavgift kan påföras arbetsgivare och den som driver verksamhet enligt 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen.

Med antal sysselsatta avses, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- Anställda arbetstagare.
- Inhyrd arbetskraft (jämför 3 kap. 12 § andra stycket arbetsmiljölagen).

I fråga om verksamhet utan anställda arbetstagare (jämför 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen) avses med antal sysselsatta, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- De personer som driver verksamheten.
- Inhyrd arbetskraft.

Den aktuella fysiska eller juridiska personens organisationsnummer avgör vilka personer som ska anses ingå i verksamheten. I antalet sysselsatta inräknas personer på verksamhetens samtliga arbetsställen.

Antalet sysselsatta ska beräknas utifrån information avseende den dag som överträdelsen av sanktionsbestämmelsen konstaterades.

Till 11 § Hantering som avses i bestämmelsen kan vara högtryckstvättning, tryckluftsblåsning, blästring, målarskrapning, stålborstning, rotborstning, slipning med sandpapper, rengöring med sotarutrustning, sågning, håltagning, rengöring av ventilationssystem m.m.

I den totala arbetstiden vid borring av hål ingår även förarbete på platsen, omhändertagande av asbesthaltigt avfall och städning av arbetsplatsen efteråt.

Med persontimme avses den arbetsmängd som kan utföras av en person under en timme (60 minuter), eller motsvarande, t.ex. av två personer à 30 minuter vardera eller av fyra personer à 15 minuter vardera.

Även om tillstånd inte krävs för själva arbetet som sådant behöver andra bestämmelser i föreskrifterna följas.

I Arbetsmiljöverkets bedömning vid tillståndsgivning ingår även värdering av om det föreslagna asbestarbetet är nödvändigt och om den valda metoden är betryggande från arbetsmiljösynpunkt. För att i framtiden minska risken för exponering för asbest i samband med underhållsarbeten är det viktigt att vid beställning och planering av arbete som innebär bearbetning och behandling av asbest eller asbesthaltigt material överväga att i stället avlägsna det asbesthaltiga materialet.

Inbyggnad av befintliga yttertak av asbestcement med t.ex. plåt medför normalt bearbetning av asbesthaltigt material och är inte någon lämplig metod från arbetsmiljösynpunkt. Under vissa förutsättningar kan dock själva takkonstruktionen utgöra tillräcklig avskärmning för eventuell spridning av asbestfibrer in i byggnaden. Det kan vara fallet när det t.ex. finns ett tätliggande undertak direkt under asbesttaket.

Vid högtryckstvätt av asbestcementprodukter på tak och fasader frigörs en avsevärd mängd asbesthaltigt damm. Rengöring med en konventionell högtryckstvätt är därför en olämplig metod. Ett tillstånd för denna metod kan därför inte påräknas om den inte modifieras så att spridning av asbesthaltigt damm begränsas effektivt.

| Begreppet antal sysselsatta förklaras i kommentaren till 10 §.

Till 12 § Med teknisk anordning avses här ventilationstrummor, ångpannor, värmepannor, ångturbiner, fartyg, järnvägsvagnar, elektriska motorer och liknande där asbest använts som isolering.

Till rivningen räknas även förarbete på platsen, omhändertagande av asbesthaltigt avfall och städning av arbetsplatsen efteråt.

Även om tillstånd inte krävs för själva arbetet som sådant behöver andra bestämmelser i föreskrifterna följas.

| Begreppet antal sysselsatta förklaras i kommentaren till 10 §.

| **Till 33 §** Med behållare avses plasticsäck, dammtät låda, container och liknande.

Avfall som innehåller asbest är att betrakta som asbesthaltigt material.

Ytterligare bestämmelser om märkning finns i *föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker*. Dessa bestämmelser kan också bli aktuella när det gäller asbest och asbesthaltigt material.

| Begreppet antal sysselsatta förklaras i kommentaren till 10 §.

Till 36 § Arbetsmarknadens parter har i samråd utarbetat detaljerade utbildningsprogram för att infria bestämmelsens krav. Fyra dagar är lämplig längd för utbildning för personal som sysselsätts med rivnings- eller reparationsarbete som omfattar hantering av asbest eller asbesthaltigt material.

Även personal som inte är direkt engagerad i själva rivningsarbetet, t.ex. städ- och servicepersonal, kan behöva utbildning. Kommentarer till 19 § innehåller en beskrivning av olika utbildningar.

Med kompletterande utbildning avses bl.a. uppdatering av kunskaper när det gäller ny teknik, metoder och ändrad lagstiftning. Lämplig längd för den kompletterande utbildningen är en dag. Kompletterande utbildning

kan med fördel kombineras med fortlöpande praktisk träning inom respektive företag.

Enligt 18 § ska bevis om asbestutbildning finnas på en arbetsplats där rivning utförs.

Till 49 § I Arbetsmiljöverkets *föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet* finns bestämmelser och allmänna råd om arbetsmiljörelaterade medicinska kontroller. I föreskrifterna beskrivs hur och när sådana kontroller ska eller bör anordnas, hur man hanterar resultaten av kontrollerna m.m.

I samband med städning, liksom vid underhålls- och servicearbeten, kan asbesthaltigt damm komma att frigöras. Därför kan även andra personer än de som direkt arbetar med asbesthaltigt material behöva läkarundersökas. Den riskbedömning som ska utföras enligt *föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker* är ett viktigt underlag när det gäller att avgöra vilka personer bland dessa som behöver läkarundersökas.

Till 50 § Bestämmelser om register över exponerade arbetstagare finns i Arbetsmiljöverkets *föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet*. Ett sådant register kan med fördel samordnas med register över arbetstagare som exponerats för ämnen som kräver registerföring enligt *föreskrifterna om hygieniska gränsvärden*.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Arbetsmiljöverket · 112 79 Stockholm · Tel 010-730 90 00 · www.av.se

Utgivare: Anna Middelman
ISBN 978-91-7930-603-8 · ISSN 1650-3163